

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGGZ
24 oktober 2024 (mondelinge uitspraak 23 oktober 2024)

Klaagster: Mw. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX te XXXXXX.

Klaagster wordt ondersteund door mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Mw. drs. XXXXXX, psychiater

Zitting: 23 oktober 2024 te XXXXXX

Klachtennummer: 24.088

1. De klacht

De klachtmelding betreft insluiting (separatie).

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 14 oktober 2024 heeft de commissie de klachten van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 14 oktober 2024 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 14 oktober 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 23 oktober 2024. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 21 oktober 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 23 oktober 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXX. Uit de overlegde stukken blijkt dat er ten aanzien van klaagster sprake is van onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, gelegen in het bestaan van of het aanzienlijk risico op ernstige materiële schade, ernstige verwaarlozing, maatschappelijke teloorgang, de situatie dat klaagster met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Klaagster vertoont verbaal dreigend gedrag. Klaagster geeft aan dat ze mensen zal neersteken. Ze gooit haar spullen uit het raam en in haar huis heeft ze al haar spullen vernield. Er zijn meerdere politiemeldingen van buurtbewoners van ernstige overlast door betrokkene. Klaagster beschuldigt mensen van onder andere mensensmokkel, waardoor ze met haar hinderlijk gedrag agressie oproept van anderen. Ze is ernstig verward, incoherent en ze weigert medicatie. Er zijn met betrokkene geen afspraken te maken. Klaagster was gestopt met het nemen van antipsychotica.

Op 9 oktober 2024 heeft de rechter besloten tot een verlenging van de crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; insluiting en opname in de accommodatie is toegewezen.

Op 8, 9 en 15 oktober 2024 wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 8, 9 en 15 oktober 2024 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de (verlenging) crisismaatregel. Op diezelfde dagen heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Tijdens de zitting geeft klaagster aan, nadat zij haar verhaal heeft kunnen doen en gevraagd is naar aangeklaagde om hierop te reageren, niet langer aanwezig te willen zijn bij de zitting. Vervolgens verlaat klaagster, na verbaal agressief te zijn geworden, de ruimte. De PVP verzoekt om schriftelijke afdoening van de klacht en loopt daarna met klaagster mee. De klachtencommissie zet de zitting voort zonder klaagster.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het sinds haar separatie niet beter met haar gaat dan daarvoor. Ze vindt de separatie onmenselijk en uit kritiek op de kwaliteit van de zorgverleners, die volgens haar onvoldoende zijn. Daarnaast stelt klaagster dat haar opname het gevolg is van corruptie binnen de politie en beweert dat systemen worden gesaboteerd. Ze geeft aan de voorkeur te hebben dat de patiëntenvertrouwenspersoon namens haar spreekt, waarbij zij zelf zal aanvullen indien nodig.

Klaagster werd op 6 oktober 2024 opgenomen op de XXXXXX en diezelfde avond of nacht gesepareerd. Ze stelt dat ze gedwongen werd om medicatie in te nemen, terwijl ze dit niet wilde. Toen ze boos werd, werd ze door vier verpleegkundigen naar de separeer gebracht. Klaagster

geeft aan dat ze sinds haar zestiende uitsluitend natuurlijke medicatie gebruikt en dat ze het als haar recht ziet om medicatie te weigeren.

Klaagster beschrijft ook een incident waarbij ze op de XXXXXX fysiek werd, omdat ze zich aangevallen voelde door de verpleging, iets wat zij zelfverdediging noemt. Verder geeft ze aan zich ongemakkelijk te hebben gevoeld op de afdeling, mede door slechte telefoonverbinding, en daarom een overplaatsing naar XXXXXX te hebben aangevraagd.

Klaagster geeft aan zich alleen veilig te voelen in haar eigen huis. Op de afdeling raakte ze verbaal in discussie met meerdere mensen, wat haar het gevoel gaf dat ze zich moest onderwerpen. Ze vindt dat ze onterecht in de separeer is geplaatst. Op 16 oktober 2024 is ze uit de separeer gehaald, maar ze benadrukt dat de ervaring bijzonder zwaar en onmenselijk was en dat ze dit nooit meer wil meemaken.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar de medicatie en de opname antwoordt aangeklaagde dat zij na het incident op de XXXXXX werd gevraagd om klaagster over te nemen naar XXXXXX. De XXXXXX kon klaagster niet langer op de afdeling houden, omdat het incident te zwaar was voor de medewerkers. Klaagster had tijdens het incident een medewerker gebeten, geslagen en aan de haren getrokken. Vanwege haar agressieve gedrag werd klaagster in eerste instantie gesepareerd om de veiligheid van de medewerkers te waarborgen.

In de eerste dagen na haar separatie werd er enkel via het luikje van de separeerruimte contact gelegd, maar deze interacties verliepen vervelend en dreigend. Op een gegeven moment werd klaagster thee aangeboden, maar ze gooide dit vervolgens naar de medewerkers.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster momenteel antipsychotica en Lorazepam krijgt. Klaagster is op 8 oktober 2024 op de afdeling in XXXXXX gekomen en is direct in de separeer geplaatst, vanwege de dreiging voor de veiligheid van de medewerkers. Op 14 oktober 2024 werd besloten klaagster uit de separeer te halen om te zien hoe dit zou verlopen. Echter, klaagster filmde vervolgens een verpleegkundige en een arts, en bedreigde hen met de dood. Klaagster reageerde niet op correctie en werd daarna weer verbaal agressief. Er werd toen besloten om haar opnieuw te separeren.

Op 16 oktober is klaagster definitief uit de separeer gehaald. Aangeklaagde benadrukt dat, zolang klaagster goed is ingesteld op haar medicatie, het relatief goed met haar gaat. Klaagster was eerder in behandeling bij XXXXXX en kreeg toen geen medicatie meer omdat het beter met haar ging. Helaas werd ze twee weken later opnieuw opgenomen met een crisismaatregel.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 9 oktober 2024 toegewezen verlenging van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 8, 9 en 15 oktober 2024 blijkt dat klagster zeer heftige agressie laat zien, hoogstwaarschijnlijk voortvloeiend uit het huidige psychiatrisch toestandsbeeld.

De (plaatsvervangend) zorgverantwoordelijke heeft zich op 8, 9 en 15 oktober 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klagster en haar onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klagster gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 8, 9 en 15 oktober 2024 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel (verplichte zorg middels insluiting)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er noodzaak is geweest om klagster te plaatsen in de separeerruimte in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klagster is bekend met een persoonlijkheidsstoornis. Tijdens de opname is gebleken dat klagsters gedrag heftige agressie jegens derden oproept. Klagster was acuut geagiteerd waarbij zij schreeuwde, personeel dood wenste en/of met de dood bedreigde en hen fysiek aan heeft gevallen.

De situatie is dermate geëscaleerd en op dat moment werd het noodzakelijk om bovenstaand dreigend nadeel af te wenden. Daarnaast bleek dat er geen echt contact met klagster mogelijk was. Zonder een verblijf in de separeerruimte zou een zodanig psychiatrisch toestandsbeeld in

stand blijven dat er zich bij klaagster en anderen ernstig nadeel voor zou doen in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat het verblijf in de separeerruimte ernstig nadeel kan afwenden. Klaagster was dermate agressief jegens anderen en niet aanspreekbaar. Er is op allerlei manieren geprobeerd om te voorkomen dat klaagster naar de separeerruimte moest worden gebracht. Het is echter niet gelukt om op een andere manier het ernstig nadeel af te wenden. De commissie overweegt bovendien dat een verblijf in de separeerruimte zorgpersoneel beschermt tegen gevolgen die bijvoorbeeld door opnieuw agressie zouden kunnen optreden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat het verblijf in de separeerruimte ten doel heeft om verdere escalatie te voorkomen en er door het tijdelijk afsluiten van contact enige stabiliteit voor klaagster zou volgen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Door het verblijf in de separeerruimte is het acute gevaar van agressie naar derden afgewend en wordt de veiligheid van klaagster gewaarborgd. Een veiligheid die op dat moment niet op een andere manier was te borgen, ondanks de vaststelling dat klaagster hier tevens wel onder lijdt. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt. Uit de stukken blijkt dat zodra klaagster weer iets beter in de samenwerking was, zij meer vrijheden heeft gekregen. Klaagster kan inmiddels meerdere malen een half uur met begeleiding verblijven in de buitenlucht. De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van het verblijf in de separeerruimte inhoudelijk op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXX, voorzitter,
Dhr. Drs. XXXXXX, psychiater,
Mw. Drs. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXXX, klagster,*
- *Mw. XXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon,*
- *Dhr. mr. XXXXXXX, advocaat,*
- *Mw. drs. XXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. Mr. XXXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*